Какво е законност?

Новини | Общество | на 27.12.2023 15:11 | от Зорница Христова

Защо говорим за това?

Когато говорим за свобода, лесно можем да си представим красив революционер със знаме "Свобода или смърт". Има стихове за свободата, песни за свободата, картини, на които някой разчупва окови... Лесно е да си представим колко ужасно е да си несвободен. И колко важна е свободата. Когато говорим за равенството, лесно можем да си представим колко ужасяващо може да бъде чувството за несправедливост. Колко обидно! Да те третират като втора ръка човек - особено заради нещо, което не зависи от теб! Когато говорим за достойнство, също е ясно. Никой не иска да бъде унижаван, никой не бива да бъде унижаван! Нито пряко, нито косвено.

Но когато говорим за законност, много хора не разбират защо това е важно. Защо е ценност. Представи си обаче какво става, ако няма закони.

Искаш да отидеш до магазина, но не можеш да пресечеш улицата. Колите са по-силни от пешеходците и могат да ги прегазят - защо да им дават път, тези зебри и светофари само се пречкат. Някога е имало закон за движението по пътищата, но вече няма.

Когато най-сетне се добираш до магазина, продавачката взема парите и ти подава мухлясала кифличка. Все на някого трябва да я даде, нали?
Някога е имало закон за защита на потребителите, но вече няма.

Тъкмо си решил все пак да си я хапнеш (ужасно си гладен, а нямаш други пари) - и някой ти я грабва.
Някога е имало закони против кражбите, но вече няма.

Май не е много забавно, а? За да живеем нормално, на нас са ни нужни хиляди закони. Те определят как да живеем по-добре заедно. Иначе настъпва хаос и винаги правото е на по-силния. А после и от него се намира по-силен... И живеем в постоянно насилие. В постоянен страх.

Ето тук виждам как над рамото ти се надвесва един въображаем възрастен, прокашля се и казва:
"Кх-кх. То хубаво, че сега има закони, обаче не се спазват". Прав ли е възрастният? И да, и не.

В повечето случаи законите се спазват. Ако някой закон не се спазва, за това има виновни. Може би са тези, чиято работа е да следят кой престъпва закона. Дали си затварят очите? Може би са тези, които са писали закона. Дали не са го написали неясно? Достатъчно ясно ли пише какво става, когато не го спазиш? А понякога проблемът е в самия закон - може да е измислен така, че на хората да е трудно да го спазят. Може самото правило да не е добро.

Тогава какво? Правилно ли правят онези, които престъпват лошо измислените закони?

Ами не. Защото те рушат законността. Ако някое правило не е добро, законният начин е да работиш за смяна на закона. Това значи да намериш хора, които мислят като теб. Достатъчно хора, за които този закон също има недостатъци. Заедно започвате да пишете в медиите защо този закон не е добър. Искате среща с народен представител (може би точно този от твоя район). Убеждавате го (или нея, ако е жена) защо законът има нужда от промяна. Търсите и други народни представители. Ако трябва, сами се кандидатирате за парламента. Защото законите се променят там.

Ще ви трябват юристи, които да напишат новия закон така, че да се прилага добре. И действително да поправи несправедливостта.

Защо по този начин? За да сме сигурни, че промяната в закона няма да бъде несправедлива пък към други хора. Интересите на едни може да пречат на интересите на други. И именно парламентът е мястото, където всички пращат свои представители. Затова там най-добре може да се намери баланс на интересите.

Ето това е принципът на законността. Затова е толкова важен - и за България, и за всички държави от Европейския съюз. Защото без правила не може да се играе на "Не се сърди човече" - камо ли пък да се живее заедно!

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/3580-kakvo-e-zakonnost

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени